

Myndigheten
för civilt försvar

Myndigheten för civilt försvars utbildningsprogram

Utbildningsprogram för förare av fordon som transporterar farligt gods

Utbildningsprogram för förare av fordon som transporterar farligt gods

Myndigheten för civilt försvar
651 81 Karlstad

Produktion: Advant

Publikationsnummer: MCF0115 – reviderad maj 2026

ISBN-nummer: 978-91-7927-736-9

Tidigare utgiven: Augusti 2021

Förord

Detta utbildningsprogram omfattar sådana förarkurser som finns föreskrivna i myndighetens föreskrifter (MSBFS 2024:10) om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S). Utbildningsprogrammet utgör också underlag för det godkännande som krävs från Myndigheten för civilt försvar enligt delavsnitt 8.2.2.6 i ADR-S, för att få bedriva förarutbildning. Ytterligare krav på utbildning av förare finns även i del 20 i ADR-S. Utbildningsprogrammet består av en allmän del med tio avsnitt, en del om förstagångsutbildning och en om repetitionsutbildning. Den allmänna delen omfattar bland annat uppgifter om lärare, undervisningsplats, undervisningstider och pedagogiska hjälpmedel. Den allmänna delen innehåller även de generella utbildningsmålen som gäller för respektive kurs. I delen om förstagångutbildningen återfinns specifika program för varje typ av kurs och dessa gäller även för repetitionsutbildningen, men i mindre omfattning. Utbildningsprogrammet återger kursens innehåll, den tid som avsätts för respektive ämnesområde samt de utbildningsmål som ska vara uppfyllda för varje ämnesområde.

Innehåll

1. Allmän del	7
1.1 Lärare.....	7
1.2 Undervisningsplats.....	7
1.3 Pedagogiska hjälpmedel.....	7
1.4 Undervisningstider.....	7
1.5 Elevantal.....	8
1.6 Teoriundervisning.....	8
1.7 Identifiering och befintligt ADR-intyg.....	8
1.8 Praktiska övningar	8
1.9 Utbildningsmål.....	8
1.10 Examination.....	9
2. Utbildningsprogram förstagångsutbildning	11
2.1 Grundkurs.....	11
2.1.1 Begreppet farligt gods.....	12
2.1.2 Lagstiftning.....	12
2.1.3 Klassificering.....	12
2.1.4 Märkning och etikettering.....	12
2.1.5 Lättnader och undantag	13
2.1.6 Transporthandlingar.....	13
2.1.7 Samlastning.....	13
2.1.8 Märkning av fordon och containrar.....	13
2.1.9 Hantering.....	13
2.1.10 Arbetsbestämmelser	13
2.1.11 Olycks- och tillbudsåtgärder	14
2.2 Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1.....	16
2.2.1 Särskilda faror	16
2.2.2 Fordonskrav.....	16
2.2.3 Samlastning.....	17

2.2.4	Transporthandlingar.....	17
2.2.5	Märkning och etikettering.....	17
2.2.6	Arbetsbestämmelser.....	17
2.3	Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7.....	18
2.3.1	Joniserande strålning.....	18
2.3.2	Förpackningskrav.....	18
2.3.3	Märkning och etikettering.....	19
2.3.4	Transporthandlingar.....	19
2.3.5	Märkning av fordon och containrar.....	19
2.3.6	Arbetsbestämmelser.....	19
2.4	Specialkurs för transport i tank.....	20
2.4.1	Begreppet tanktransport.....	20
2.4.2	Krav på fordon och tankar.....	21
2.4.3	Transporthandlingar.....	21
2.4.4	Fordonsmärkning.....	21
2.4.5	Trafiksäkerhet.....	21
2.4.6	Arbetsbestämmelser.....	21
2.4.7	Olycks- och tillbudsåtgärder	21
3.	Utbildningsprogram repetitionsutbildning	23
3.1	Repetition "Grundkurs".....	23
3.2	Repetition "Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1".....	24
3.3	Repetition "Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7".....	25
3.4	Repetition "Specialkurs för transport i tank"	26
4.	Utbildningstider.....	28
4.1	Tidsomfattning för respektive förstagångsutbildning (minst).....	28
4.2	Tidsomfattning för respektive repetitionsutbildning (minst)	28

Kapitel 1

Allmän del

1. Allmän del

Detta utbildningsprogram gäller för utbildning som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. De områden som minst ska behandlas finns i delavsnitt 8.2.2.3.2 i ADR-S.

Den allmänna delen av utbildningsprogrammet består av tio avsnitt som omfattar bland annat uppgifter om lärare, undervisningsplats, undervisningstider och pedagogiska hjälpmedel. Den allmänna delen innehåller även de generella utbildningsmål som gäller för respektive kurs.

1.1 Lärare

De kurser som omfattas av detta utbildningsprogram får endast bedrivas av lärare som har godkänts av Myndigheten för civilt försvar.

1.2 Undervisningsplats

Krav på kurslokaler:

- lokaler ska vara väl lämpade för undervisning.
- utrymme ska finnas för raster såväl inomhus som utomhus.

1.3 Pedagogiska hjälpmedel

Följande hjälpmedel ska finnas tillgängliga vid kurserna:

- ADR-S.
- Kurslitteratur (vissa delar, exempelvis om märkning och etikettering, måste vara i färg) och arbetsuppgifter om transport av farligt gods för respektive kurs.
- Personlig skyddsutrustning.
- Material för praktiska övningar i brandskydd, spill samt första hjälpen.

1.4 Undervisningstider

Kurserna ska bestå av teorilektioner och praktiska övningar. Teorilektionernas längd får inte överstiga 45 minuter med 10 minuters rast mellan varje lektion. Lektionstiden i de praktiska övningarna får inte överstiga 90 minuter. En utbildningsdag ska normalt omfatta högst 8 lektioner.

1.5 Elevantal

Högsta antalet elever för en kurs får inte överstiga 20 stycken.

1.6 Teoriundervisning

Teoriundervisningen ska utföras i enlighet med kapitel 8.2 i ADR-S. Samtliga kurser ska innehålla arbetsuppgifter som följs upp av läraren. Teoriundervisningens samtliga delar ska vara lärarledda.

1.7 Identifiering och befintligt ADR-intyg

Innan utbildning ges ska identiteten på alla elever styrkas och behörigheten ska kontrolleras på eventuella befintliga ADR-intyg så att varje elev går relevant utbildning.

1.8 Praktiska övningar

Utbildningen i de praktiska övningarnas samtliga delar ska vara lärarledd och utföras i följande två omgångar:

- ”åtgärder vid brand och spill” (se avsnitt 2.1.11.1 i detta utbildningsprogram) som ska avse brandbekämpning och åtgärder i händelse av tillbud eller olycka, och
- ”första hjälpen” (se avsnitt 2.1.11.2 i detta utbildningsprogram).

Lärare i de praktiska övningarna ska vara godkänd av Myndigheten för civilt försvar.

1.9 Utbildningsmål

Utbildningsmålen anges med följande begrepp och betydelse.

Kunskap

Eleven ska förstå innebörden och utan handledning kunna tillämpa ämnesområdet.

Kännedom

Eleven ska känna till befintlighet och med hjälp av dokumentation eller utvecklad information förstå innebörden av ämnesområdet.

Orientering

Eleven ska känna till ämnesområdet.

Nedan anges de allmänna utbildningsmålen som gäller för de olika kurserna.

Grundkurs

Eleven ska efter avslutad kurs ha den kunskap, kännedom och orientering som motsvarar minst de ämnesområden som anges i delavsnitt 8.2.2.3.2 i ADR-S.

Specialkurs

- **klass 1**

Eleven ska efter avslutad kurs ha den kunskap, kännedom och orientering som motsvarar minst de ämnesområden som anges i delavsnitt 8.2.2.3.4 i ADR-S.

- **klass 7**

Eleven ska efter avslutad kurs ha den kunskap, kännedom och orientering som motsvarar minst de ämnesområden som anges i delavsnitt 8.2.2.3.5 i ADR-S.

- **tank**

Eleven ska efter avslutad kurs ha den kunskap, kännedom och orientering som motsvarar minst de ämnesområden som anges i delavsnitt 8.2.2.3.3 i ADR-S.

Repetitionskurs

Eleven ska efter avslutad kurs ha uppdaterat sina kunskaper samt fått utbildning om den senaste tekniska, juridiska och ämnesrelaterade utvecklingen.

1.10 Examination

Myndigheten för civilt försvar ansvarar för examination av ADR-förare och den genomförs i Trafikverkets system för kunskapsprov. För att föraren ska kunna skriva det prov som han eller hon bokar i förväg i Trafikverkets bokningsportal, måste relevant ADR-utbildning vara genomförd och registrerad. Alla av Myndigheten för civilt försvar godkända ADR-utbildare ska i myndighetens system ADRUTB anmäla sina utbildningar och registrera de förare som genomgått utbildningarna. Om inte en registrerad utbildning finns för personen då han eller hon kommer till förarprovskontoret finns det ett så kallat hinder för prov i Trafikverkets IT-system och personen släpps inte in i provsalen. Mer information om examinationen finns på www.mcf.se/farligtgods.

Kapitel 2

Utbildningsprogram förstagångsutbildning

2. Utbildningsprogram förstagångsutbildning

2.1 Grundkurs

Detta utbildningsprogram gäller för sådan utbildning som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. De områden som minst ska behandlas finns i delavsnitt 8.2.2.3.2 i ADR-S. I nedanstående tabell finns de ämnesområden som ska behandlas samt den tid som minst ska avsättas för respektive ämnesområde.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.1.1 – 2.1.11 i detta kapitel. Innebörden av begreppen kunskap, kännedom och orientering anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Tabell 1. Ämnesområden för grundkurs samt antal lektioner för dem

Ämnesområde	Antal lektioner
2.1.1 Begreppet farligt gods	1
2.1.2 Lagstiftning	2
2.1.3 Klassificering	2
2.1.4 Märkning och etikettering	1
2.1.5 Lättnader och undantag	2
2.1.6 Transporthandlingar	2
2.1.7 Samlastning	1
2.1.8 Märkning av fordon och containrar	3
2.1.9 Hantering	2
2.1.10 Arbetsbestämmelser	2
2.1.11 Olycks- och tillbudsåtgärder	varierande
2.1.11.1 Tidsinriktning för "Åtgärder vid brand och spill"	2
2.1.11.2 Tidsinriktning för "Första hjälpen"	2
Summa	18 + 4

2.1.1 Begreppet farligt gods

- Kunskap om faror förenade med transport och hantering av farligt gods för människa, egendom och miljö.
- Kännedom om skadeverkningar för människa, egendom och miljö vid spill eller olycka med farligt gods.
- Kännedom om vad som menas med begreppet farligt gods.

2.1.2 Lagstiftning

- Kunskap om det ansvar som delaktiga i transportkedjan har.
- Kännedom om strukturen i ADR-S och dess olika delar.
- Kännedom om hur man finner uppgifter i ADR-S som berör avsändare, transportör, mottagare och andra delaktigas skyldigheter.
- Kännedom om vilka myndigheter som utövar tillsyn och påföljder för brott mot bestämmelserna.
- Kännedom om multimodala transporter.
- Kännedom om Östersjöavtalet.
- Orientering om innebörden av multilaterala avtal.
- Orientering om lag och förordning om transport av farligt gods.
- Orientering om följande internationella överenskommelser och EU-direktiv:
  - FN-rekommendationerna,
  - ADR,
  - RID,
  - IMDG-koden,
  - ICAO-TI,
  - ADR/RID/ADN-direktivet
- Orientering om definitioner i ADR-S.
- Orientering om myndighetens föreskrifter om säkerhetsrådgivare.
- Orientering om regler som berör transport av farligt avfall.

2.1.3 Klassificering

- Kunskap om indelning av farligt gods i olika klasser.
- Kunskap om UN-nummer och förpackningsgrupper.
- Kunskap om huvudsakliga faror och skadeverkningar för olika klasser av farligt gods.
- Orientering om klassificeringskriterier.

2.1.4 Märkning och etikettering

- Kännedom om krav på typgodkända produktinneslutningar för farligt gods och den märkning som visar att inneslutningen är godkänd.
- Kännedom om märkning av kollin och overpack (etiketter, UN-nummer, stapling, med mera).

2.1.5 Lättnader och undantag

- Kännedom om lättnader och undantag enligt avsnitt 1.1.3 i ADR-S.
- Kännedom om ”värdeberäknad mängd”.
- Kännedom om begränsad mängd.
- Kännedom om reducerade mängder.

2.1.6 Transporthandlingar

- Kunskap om vilka transporthandlingar som ska medföras vid transport av farligt gods.
- Kunskap om innebörden av de uppgifter som ska införas i transporthandlingarna.
- Kunskap om de skriftliga instruktionerna.
- Kännedom om vilka uppgifter som ska införas i de olika transporthandlingarna.
- Kännedom om stuvningsintyg.

2.1.7 Samlastning

- Kunskap om hur man fastställer om samlastning av farligt gods mellan olika klasser eller med livsmedel är tillåten.

2.1.8 Märkning av fordon och containrar

- Kunskap om när och hur skyltning, storetikettering och märkning ska utföras på ett fordon eller en container.
- Kunskap om vilken betydelse som skyltning, storetikettering och märkning har och när den ska avlägsnas.

2.1.9 Hantering

- Kunskap om bestämmelser för lastning, lossning och hantering inklusive lastsäkring.
- Kunskap om vilka försiktighetsåtgärder som ska vidtas vid transport av farligt gods när livsmedel, andra konsumtionsvaror och djurfoder ingår i lasten.
- Kännedom om betydelsen av rengöring av fordon före och efter transport.

2.1.10 Arbetsbestämmelser

- Kunskap om transportskydd.
- Kunskap om bestämmelser för uppställning och övervakning av fordon lastade med farligt gods.
- Kunskap om rekommenderade vägar för transport av farligt gods och lokala trafikföreskrifter.
- Kunskap om restriktioner för passage genom vägtunnlar.

- Kunskap om beteende i tunnlar.
- Kunskap om vilken utrustning som ska medföras i fordon och när och hur den ska användas och kontrolleras.
- Kännedom om regler för passagerartransporter.

2.1.11 Olycks- och tillbudsåtgärder

Utbildning som leder till förarintyg ska enligt ADR-S även omfatta teoretisk undervisning och individuella praktiska övningar avseende brand och spill samt teoretisk undervisning och individuella praktiska övningar avseende första hjälpen och åtgärder vid händelse av tillbud eller olycka.

2.1.11.1 Åtgärder vid brand och spill

Utbildningen syftar till att förare ska ha förståelse för de åtgärder som de ska vidta i händelse av brand och kunna hantera släckningsutrustning. Vidare ska förare ha kunskap om åtgärder som ska vidtas vid olyckor och utsläpp av farligt gods i samband med transport. Utbildningen ska omfatta både teoretisk och praktisk undervisning och ledas av utbildad personal med dokumenterade kunskaper i ämnesområdet.

Utbildningsavsnittet ska innehålla följande moment:

- Inledning
  - Kunskap om innehållet i de skriftliga instruktionerna avseende brand och spill.
  - Kännedom om riskerna vad avser brand och spill vid transport av farligt gods på väg.
  - Kännedom om förebyggande skyddsåtgärder.
  - Orientering om säkerhetsdatablad.
- Brandkännedom
  - Kännedom om brands uppkomst och förlopp och lämpliga släckmetoder.
- Släckutrustningar
  - Kunskap om vilka bärbara brandsläckare som krävs enligt ADR-S.
  - Kunskap om olika typer av släckmedel, när och hur dessa ska användas vid olika brandförlopp.
  - Kunskap om olika typer av bärbara brandsläckares användningsområden, konstruktion, kapacitet, serviceintervaller samt märkning.
- Hantering av spill
  - Kännedom om metoder för invallning samt skydd för dagvattenbrunnar med hjälp av fordonsutrustning.
  - Orientering om olika typer av absorptionsmedel som kan användas vid spill av olika typer av ämnen.
- Larmkunskap och åtgärder vid olycka
  - Kunskap om hur man larmar och särskilda upplysningar som ska lämnas då farligt gods är inblandat i olycka.
  - Kunskap om användande av särskild utrustning.

- Praktiska övningar – brandsläckning
  - Kunskap hos varje deltagare att med en bärbar brandsläckare kunna släcka en mindre brand.
  - Kunskap om att släcka brand i en persons kläder.

2.1.11.2 Första hjälpen

Utbildningen syftar till att förare ska ha insikt om de åtgärder som de ska vidta då de själva eller andra har kommit i kontakt med farligt gods. Utbildningen ska omfatta både teoretisk och praktisk undervisning och ledas av sjukvårdsutbildad personal med dokumenterade kunskaper i ämnesområdet.

Utbildningsavsnittet ska innehålla följande moment:

- Inledning
  - Kunskap om skriftliga instruktioners innehåll och allmänna skyddsåtgärder.
  - Kunskap om hur den personliga skyddsutrustningen används.
  - Kännedom om varför det är viktigt för transportpersonal att ha förståelse för egenskaper hos olika farliga ämnen och hur dessa kan påverka människan vid kontakt genom de olika upptagningsvägarna.
  - Orientering om säkerhetsdatablad.
- Brännskador
  - Orientering om hudens uppbyggnad och olika grader av brännskador, och behandling av brännskador.
- Kemiska skador
  - Kunskap om faror vid inandning av gaser (till exempel retande, giftiga eller inerta). Särskilt för klass 7, faror med inandning av radioaktiva ämnen.
  - Kunskap om ämnen som vid hudkontakt kan ge lokala skador och första hjälpen för dessa skador.
  - Kunskap om faror vid kontakt med olika typer av frätande ämnen såsom syror, baser och ögonstänk från dessa, allmänna skyddsåtgärder för att förebygga ögonskador, vikten av att använda skyddsglasögon och medhavd flaska för ögonsköljning.
  - Kunskap om faror vid förtäring av farliga ämnen och vikten av noggrann hygien.
  - Kännedom om risker och skador som kan uppstå vid kontakt med farliga ämnen genom kroppens upptagningsvägar och behandling av de olika typer av skador som kan förekomma.
- Praktiska övningar
  - Kunskap hos varje deltagare att utföra:
    - » L-ABC (livsfarligt läge, andning, blödning, cirkulationssvikt), och
    - » HLR (hjärtlungräddning).

2.2 Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1

Detta utbildningsprogram gäller för sådan utbildning som krävs enligt kapitel 8.2 i ADR-S för förare som ska transportera explosiva ämnen och föremål i klass 1. De områden som ska behandlas framgår i delavsnitt 8.2.2.3.4 i ADR-S. I nedanstående tabell finns de ämnesområden som ska behandlas samt den tid som minst ska avsättas för respektive ämnesområde.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.2.1 – 2.2.6 i detta kapitel. Innebörden av begreppen kunskap, kännedom och orientering anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Tabell 2. Ämnesområden för specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål samt antal lektioner för dem

Ämnesområde	Antal lektioner
2.2.1 Särskilda faror	1
2.2.2 Fordonskrav	1
2.2.3 Samlastning	1
2.2.4 Transporthandlingar	1
2.2.5 Märkning och etikettering	2
2.2.6 Arbetsbestämmelser	2
Summa	8

2.2.1 Särskilda faror

- Kunskap om faror vid transport och hantering av ämnen klassificerade som explosiva ämnen eller föremål.
- Kunskap om hur explosiva ämnen och föremål delas in i risk- och samhanteringsgrupper.

2.2.2 Fordonskrav

- Kunskap om certifikat om godkännande av fordon samt kontroll av fordon.
- Kännedom om krav på fordon som transporterar explosiva ämnen och föremål.
- Orientering om övergångsbestämmelser i ADR-S.

2.2.3 Samlastning

- Kunskap om vilka regler som gäller för samlastning av explosiva ämnen och föremål i olika samhanteringsgrupper.
- Kunskap om när explosiva ämnen och föremål får samlastas med andra ämnen.

2.2.4 Transporthandlingar

- Kunskap om vilka transporthandlingar som ska medföras.
- Kunskap om innebörden av de uppgifter som ska införas i transporthandlingarna.
- Kännedom om vilka uppgifter som ska införas i de olika transporthandlingarna.

2.2.5 Märkning och etikettering

- Kunskap om skyltning, märkning och etikettering av fordon och containrar.
- Kunskap om betydelsen av märkning och etiketter på kollin.

2.2.6 Arbetsbestämmelser

- Kunskap om transportskydd vid transport av explosiva ämnen och föremål.
- Kunskap om övervakning och uppställning.
- Kunskap om begränsning av transporterad mängd för EX/II- och EX/III-fordon.
- Kunskap om lastning och lossning.
- Kunskap om tunnelrestriktioner.
- Kunskap om särskilda åtgärder vid händelse av olycka eller tillbud.

2.3 Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7

Detta utbildningsprogram gäller för sådan utbildning som krävs enligt kapitel 8.2 i ADR-S för förare som ska transportera radioaktiva ämnen i klass 7. De områden som ska behandlas finns i delavsnitt 8.2.2.3.5 i ADR-S. I nedanstående tabell finns de ämnesområden som ska behandlas samt den tid som minst ska avsättas för respektive ämnesområde.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.3.1 – 2.3.6 i detta kapitel. Innebörden av begreppen kunskap, kännedom och orientering anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Tabell 3. Ämnesområden för specialkurs för transport av radioaktiva ämnen samt antal lektioner för dem

Ämnesområde	Antal lektioner
2.3.1 Joniserande strålning	2
2.3.2 Förpackningskrav	1
2.3.3 Märkning och etikettering	1
2.3.4 Transporthandlingar	1
2.3.5 Märkning av fordon och containrar	1
2.3.6 Arbetsbestämmelser	2
Summa	8

2.3.1 Joniserande strålning

- Kunskap om faror vid transport och hantering av radioaktiva ämnen.
- Kunskap om kontamination och strålningens biologiska verkan.
- Kännedom om radioaktivitet, aktivitet, dosenheter och dosgränser.
- Kännedom om ämnesindelningen i klass 7.
- Kännedom om strålkälla av speciell beskaffenhet.

2.3.2 Förpackningskrav

- Kännedom om förpackningskrav för undantagna kollin, industrikollin IP 1–3, kollin innehållande fissa ämnen eller UF6 samt kollin av typ A, B(M), B(U) och C undantagna kollin.

2.3.3 Märkning och etikettering

- Kunskap om betydelsen av märkning och etiketter på kollin innehållande radioaktiva ämnen.
- Kännedom om transportindex för etikett 7B och 7C.

2.3.4 Transporthandlingar

- Kunskap om vilka transporthandlingar som ska medföras vid transport av radioaktiva ämnen.
- Kunskap om innebörden av de uppgifter som ska införas i transporthandlingarna.
- Kännedom om vilka uppgifter som ska finnas i de olika transporthandlingarna.
- Kännedom om särskilda villkor i transporthandlingarna.
- Orientering om tilläggsbeteckningar och godkännandecertifikat samt godkännande för vissa transporter.
- Orientering om behöriga myndigheter.

2.3.5 Märkning av fordon och containrar

- Kunskap om skyltning, märkning och storetikettering av fordon och containrar.

2.3.6 Arbetsbestämmelser

- Kunskap om transportskydd vid transport av radioaktiva ämnen.
- Kunskap om övervakning och uppställning.
- Kunskap om lastning och lossning samt mellanlagring.
- Kunskap om reglerna för säkerhetsavstånd till kollin med radioaktiva ämnen.
- Kunskap om särskilda åtgärder vid händelse av olycka eller tillbud.
- Kunskap om begreppet ”komplett last”.
- Kunskap om restriktioner i tunnlar.
- Kännedom om kvalitetssäkringsprogram.
- Kännedom om strålskyddsprogram.

2.4 Specialkurs för transport i tank

Detta utbildningsprogram gäller för sådan utbildning som krävs enligt kapitel 8.2 i ADR-S för förare som ska transportera farligt gods i tank. De områden som ska behandlas finns i delavsnitt 8.2.2.3.3 i ADR-S. I nedanstående tabell finns de ämnesområden som ska behandlas samt den tid som minst ska avsättas för respektive ämnesområde.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.4.1 – 2.4.7 i detta kapitel. Innebörden av begreppen kunskap, kännedom och orientering anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Särskilda åtgärder vid brand och spill får göras i anslutning till de praktiska övningarna i grundkursen.

Tabell 4. Ämnesområden för specialkurs för transport i tank samt antal lektioner för dem

Ämnesområde	Antal lektioner
2.4.1 Begreppet tanktransport	1
2.4.2 Krav på fordon och tankar	2
2.4.3 Transporthandlingar	2
2.4.4 Fordonsmärkning	3
2.4.5 Trafiksäkerhet	1
2.4.6 Arbetsbestämmelser	3
2.4.7 Olycks- och tillbudsåtgärder	Varierande
Tidsinriktning för "Olycks- och tillbudsåtgärder"	1
Summa	12 + 1

2.4.1 Begreppet tanktransport

- Kunskap om krav på förarbehörighet.
- Kännedom om vilka konstruktioner som innefattas i begreppet tank.
- Kännedom om särskilda krav för tanktransport.

2.4.2 Krav på fordon och tankar

- Kunskap om tankkoder och tankhierarkin.
- Kännedom om vilka särskilda krav som ställs på fordon som transporterar tankar.
- Kännedom om kontrollorgan för kontroll av tankar och fordon.
- Kännedom om kontrollintervall för fordon och tankar.
- Orientering om tekniska krav för tankar.

2.4.3 Transporthandlingar

- Kunskap om vilka handlingar som ska medföras vid transport.
- Kunskap om ämneslistor och uppgifter i certifikat om godkännande av fordon.
- Kännedom om vilka uppgifter som ska införas i de olika transporthandlingarna vid tanktransport samt kunskap om de olika uppgifternas innebörd.
- Kännedom om lastplan.

2.4.4 Fordonsmärkning

- Kunskap om skyltning, märkning och storetikettering av fordon.

2.4.5 Trafiksäkerhet

- Kunskap om faktorer som påverkar fordonets stabilitet och köregenskaper.
- Kunskap om tunnelrestriktioner.

2.4.6 Arbetsbestämmelser

- Kunskap om transportskydd vid transport i tank.
- Kunskap om vilka regler som gäller för uppställning och övervakning av tankfordon.
- Kunskap om bestämmelser rörande fyllnadsgrad.
- Kunskap om olika system för fyllning och/eller tömning av tankar.
- Kännedom om generella säkerhetsbestämmelser för tankfordon (t.ex. vid lastning).

2.4.7 Olycks- och tillbudsåtgärder

- Kunskap om de särskilda åtgärder behandlas som är specifika för transport i tank, t.ex. riskområdets storlek och risk för BLEVE.
- Kännedom om miljökonsekvenser vid spill från tankfordon och användande av miljöskyddsutrustning.

Kapitel 3

Utbildningsprogram repetitionsutbildning

3. Utbildningsprogram repetitionsutbildning

3.1 Repetition ”Grundkurs”

Detta utbildningsprogram gäller för sådan repetitionskurs som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. I nedanstående tabell anges de ämnesområden som ska behandlas. Vid repetitionsutbildning förutsätts att eleverna har en grundkunskap så att inte varje ämnesområde behöver behandlas på samma sätt som vid förstagångsutbildning.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.1.1 – 2.1.11 i detta utbildningsprogram. Innebörden av begreppen kunskap, kännedom och orientering anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Tabell 5. Ämnesområden för repetition grund

Ämnesområde	
2.1.1	Begreppet farligt gods
2.1.2	Lagstiftning
2.1.3	Klassificering
2.1.4	Märkning och etikettering
2.1.5	Lättnader och undantag
2.1.6	Transporthandlingar
2.1.7	Samlastning
2.1.8	Märkning av fordon och containrar
2.1.9	Hantering
2.1.10	Arbetsbestämmelser
2.1.11	Olycks- och tillbudsåtgärder
2.1.11.1	Åtgärder vid brand och spill
2.1.11.2	Första hjälpen

Innehållet i de olika ämnesområdena och vilka mål som ska gälla för varje del är de samma som för förstagångsutbildningen för ”Grundkurs” och framgår av punkterna 2.1.1 – 2.1.11 i kapitel 2.1 ”Grundkurs”, men i mindre omfattning.

3.2 Repetition ”Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1”

Detta utbildningsprogram gäller för sådan repetitionskurs som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. I nedanstående tabell anges de ämnesområden som ska behandlas. Vid repetitionsutbildning förutsätts att eleverna har en grundkunskap så att inte varje ämnesområde behöver behandlas på samma sätt som vid förstagångsutbildning.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.2.1 – 2.2.6 i detta utbildningsprogram. Innebörden av begreppen kunskap, kännedom och orientering anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Tabell 6. Ämnesområden för repetition specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål

Ämnesområde	
2.2.1	Särskilda faror
2.2.2	Fordonskrav
2.2.3	Samlastning
2.2.4	Transporthandlingar
2.2.5	Märkning och etikettering
2.2.6	Arbetsbestämmelser

Innehållet i de olika ämnesområdena och vilka mål som ska gälla för varje del är de samma som för förstagångsutbildningen för ”Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1” och framgår av punkterna 2.2.1 – 2.2.6 i kapitel 2.2 ”Specialkurs för transport av explosiva ämnen och föremål i klass 1”, men i mindre omfattning.

3.3 Repetition ”Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7”

Detta utbildningsprogram gäller för sådan repetitionskurs som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. I nedanstående tabell anges de ämnesområden som ska behandlas. Vid repetitionsutbildning förutsätts att eleverna har en grundkunskap så att inte varje ämnesområde behöver behandlas på samma sätt som vid förstagångsutbildning.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.3.1 – 2.3.6 i detta utbildningsprogram. Innebörden av begreppen kunskap, kännedom och orientering anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Tabell 7. Ämnesområden för repetition specialkurs för transport av radioaktiva ämnen

Ämnesområde	
2.3.1	Joniserande strålning
2.3.2	Förpackningskrav
2.3.3	Märkning och etikettering
2.3.4	Transporthandlingar
2.3.5	Märkning av fordon och containrar
2.3.6	Arbetsbestämmelser

Innehållet i de olika ämnesområdena och vilka mål som ska gälla för varje del är de samma som för förstagångsutbildningen för ”Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7” och framgår av punkterna 2.3.1 – 2.3.6 i kapitel 2.3 ”Specialkurs för transport av radioaktiva ämnen i klass 7”, men i mindre omfattning.

3.4 Repetition ”Specialkurs för transport i tank”

Detta utbildningsprogram gäller för sådan repetitionskurs som krävs för förare enligt kapitel 8.2 i ADR-S. I nedanstående tabell anges de ämnesområden som ska behandlas. Vid repetitionsutbildning förutsätts att eleverna har en grundkunskap så att inte varje ämnesområde behöver behandlas på samma sätt som vid förstagångsutbildning.

Vad de olika ämnesområdena innehåller och vilka mål som ska gälla för varje del framgår av punkterna 2.4.1 – 2.4.7 i detta utbildningsprogram. Innebörden av begreppen kunskap, kännedom och orientering anges i kapitel 1.9 i den allmänna delen till detta utbildningsprogram.

Tabell 8. Ämnesområden för repetition specialkurs för transport i tank

Ämnesområde	
2.4.1	Begreppet tanktransport
2.4.2	Krav på fordon och tankar
2.4.3	Transporthandlingar
2.4.4	Fordonsmärkning
2.4.5	Trafiksäkerhet
2.4.6	Arbetsbestämmelser
2.4.7	Olycks- och tillbudsåtgärder

Innehållet i de olika ämnesområdena och vilka mål som ska gälla för varje del är de samma som för förstagångsutbildningen för ”Specialkurs för transport i tank” och framgår av punkterna 2.4.1 – 2.4.7 i kapitel 2.4 ”Specialkurs för transport i tank”, men i mindre omfattning.

Kapitel 4

Utbildningstider

4. Utbildningstider

4.1 Tidsomfattning för respektive förstagångsutbildning (minst)

Tabell 9. Det minsta totala antalet lektionstimmar per förstagångsutbildning

Ämnesområde	Antal lektioner
ADR Grund	18+4
ADR Klass 1	8
ADR Klass 7	8
ADR Tank	12+1

En utbildningsdag ska normalt omfatta 8 lektionstimmar.

4.2 Tidsomfattning för respektive repetitionsutbildning (minst)

Tabell 10. Det minsta totala antalet lektionstimmar per repetitionsutbildning

Ämnesområde	Antal lektioner
ADR Grund repetition	9
ADR Klass 1 repetition	4
ADR Klass 7 repetition	4
ADR Tank repetition	6

En utbildningsdag ska normalt omfatta 8 lektionstimmar.

**Myndigheten
för civilt försvar**